

Posudek diplomové práce

Mgr. et Bc. Aneta Buzková, *Příznakový slovosled v italštině a jeho překlady do češtiny*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, ak. r. 2014/2015, 117 s.

Aneta Buzková se ve své práci zabývá vděčným (ale náročným) tématem, jímž je otázka slovosledu, jeho povahy a funkce. Zaměřila se především na možnosti českého překladu italských příznakových konstrukcí, které v práci pečlivě definuje a exemplifikuje. Jako materiálovou základnu použila vhodnou kombinaci tří korpusových zdrojů (*Corpus di italiano parlato*, román *Io non ho paura* N. Ammanitiho a promyšlený výběr italsko-českého paralelního korpusu InterCorp). Každý příklad, který zcela správně identifikuje a komentuje, pak doprovází vlastním překladem, který rozhodně není špatný. Tuto praktickou část však předchází i pozoruhodně podrobný úvod do teorie slovosledu jak českého, tak italského. V tomto smyslu je diplomová práce Anety Buzkové zdařilým textem, který beze zbytku naplňuje předem definované cíle.

Jak už jsem naznačil, práce je přehledně rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. V teoretické části nám diplomantka postupně představuje stručný přehled různých jazykovědných koncepcí (Skaličková typologie, Greenbergova typologie, poté různé přístupy ke slovosledu a k AČV, jako je Mathesiův, Danešův, Firbasův), dále se podrobněji věnuje českému slovosledu a slovosledu italskému. Tato teoretická část se vyznačuje neobvykle podrobnou prezentací jednotlivých přístupů na základě stěžejních textů, které diplomantka poctivě cituje (od Mathesia po Firbase v případě českých teorií, v případě italštiny pak nejen hlavní gramatiky, jako je GGIC či Salvini-Vanelli 2004, ale i některé zásadní články). Určitou „vadou na kráse“ – ke které se ještě vrátím – je bohužel množství překlepů, které práci provázejí nejen v teoretické části (zde je jich víc), ale i v části praktické. Praktická část je naopak cele věnována analýze korpusového materiálu, tj. prezentaci vybraných příkladů jednotlivých příznakových konstrukcí (od levé dislokace po vytýkáací konstrukce).

Diplomová práce Anety Buzkové je tak na první pohled mimořádná: zasvěceně pracuje se sekundární literaturou (diplomantka neváhá citovat jak rané texty Mathesiovy, tak i anglicky psanou monografii Jana Firbase z r. 1992) a bezpečně dokáže identifikovat a vhodně definovat různé příznakové konstrukce. Přesto práci k dokonalosti chybí především pečlivá jazyková korektura (a to platí i pro italské résumé, které se bohužel hemží závažnými chybami) a přesná citační procedura (odkazy na sekundární literaturu obsahují také množství překlepů – někde je výsledek takového překlepu nečekaně vtípný, jako např. na s. 15 *Naom* Chomsky, místo *Noam*; na s. 19 Dušáková místo Duškové, nebo pak na s. 106-107, kde je řeč o „tropikalizaci“).

Kromě těchto formálních připomínek, které už dále nebudu komentovat, bych měl však řadu věcných dotazů.

- 1) Na s. 12 jsou uvedeny příklady introflexe. Figuruje tam však i dvojice „hoch – hoši“.
- 2) Na s. 13 je řeč o polysyntetických jazycích, jako příklady jsou – po Skaličkově vzoru – uvedena kompozita, zatímco u jiných jazykových typů se pracuje s morfologickými jevy, které spadají do flexe (a ne do slovtvorby). Tady se mohla diplomantka opřít i o jiné zdroje, které polysyntézu ukazují i na jiných rovinách (např. inkorporace předmětu přímého do predikátu). To je ale opravdu jen zanedbatelný bod k diskusi.
- 3) Na s. 40 je řeč o latině a o nesouvislých syntagmatech. Co to znamená? Obávám se, že zde diplomantka jen převzala určité formulace ze sekundární literatury, aniž je dobře vysvětlila. (Jen

dodám, že odkaz na barevné odlišení diskontinuálních členů funguje, jen má-li člověk elektronickou verzi v pdf, neboť v tištěné verzi barevné značení chybí).

4) Na s. 46 v pozn. 139 neodpovídá definice „váhy větného členu“ definici, jak ji nalezneme v hlavním textu. Co je tedy „váha větného členu“? Podobně pak na s. 47 diplomantčina formulace svádí k interpretaci, podle které by celý slovosled měl větší váhu. To je nejspíš omyl.

5) Na s. 51 je řeč o větných členech, které lze dislokovat. Lze dislokovat i podmět? Z uvedené definice dle Hamplové nikoli – ale to tak úplně neodpovídá realitě. Současná lingvistika proto hovoří někdy o speciální pozici *topic / téma*, která se nachází na levé periférii věty (tedy mimo oblast subjekt-predikát-komplementy, která tvoří jakési větné jádro). A tam můžeme přemístit i subjekt.

6) Na s. 57 je zajímavá diskuse o funkcích pravé dislokace. Pojem *antitopic* by zasloužil určité vysvětlení.

7) Na s. 58 jen upozorňuji, že v citaci z handoutu níže podepsaného se hovoří o disjunkcích a konjunkcích (nikoli konjugacích).

8) Na s. 73 se mi zdá, že by bylo dobré říct, že jde o dislokaci celé vedlejší věty – tu pak přebírá zájmeno.

9) Na s. 75 je uveden zajímavý příklad „*a te, la mamma ti picchia*“. Postrádám komentář k této konkrétní konstrukci (především k tomu, že zájmeno *te* předchází předložka, ačkoli jde o předmět přímý).

10) Na s. 80 je řeč o *tema sospeso*. Mám za to, že čeština tento slovosled může použít také – a dokonce bych řekl, že by se tu k překladu hodil (např. *profesor Piva, tak tomu bych teda dítě nesvěřil*). Obě konstrukce jsou výrazně hovorové, řekl bych tedy, že si stylisticky odpovídají.

11) Na s. 90 (a pak na s. 91) bych asi nepovažoval větu „*ce ne andremo in città*“ za příznakovou konstrukci (za dislokaci doprava s *ripresou* pomocí *ci*) – jde tu o již lexikalizované sloveso *andarsene*. Takže lepší příklad by byl něco jako „*ci vai tu, a Roma, no?*“

Diplomová práce Anety Buzkové tedy vzbuzuje – v dobrém slova smyslu – celou řadu otázek. Bezesporu svědčí o pozoruhodné samostatnosti a o schopnosti pustit se i do obtížných témat a do náročných interpretací dosud nekomentovaných dat. Je jen velká škoda, že formální nedostatky, které jsem zmiňoval na začátku, jsou naprosto nepřehlédnutelné. S určitou lítostí tedy navrhuji diplomovou práci Anety Buzkové – tedy konkrétní text, který mám před sebou – hodnotit jako **velmi dobrý**. Věřím však, že diplomantka při obhajobě prokáže bezpečnou znalost svého tématu a že by tak hodnocení samotné obhajoby mohlo být o stupeň lepší.

V Českých Budějovicích dne 21. května 2015

.....
doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
vedoucí diplomové práce